

*Шахов С. В.,
Юридична фірма «РИМ», м. Київ*

ЗНАЧЕННЯ ДОКУМЕНТІВ ПОДАТКОВОЇ ЗВІТНОСТІ ДЛЯ СВОЄЧАСНОГО ВИКОНАННЯ ПОДАТКОВОГО ОБОВ'ЯЗКУ

Сплата податку являє собою реалізацію основного обов'язку платника податків і може бути розглянута як податковий обов'язок у вузькому змісті. Виходячи з цього, можна зробити висновок, що податковий обов'язок у широкому розумінні містить: 1) обов'язок з ведення податкового обліку; 2) обов'язок зі сплати податків і зборів; 3) обов'язок з податкової звітності [1, с. 383–386]. Податкова звітність здійснюється шляхом подачі платником податків податкової документації – документів, які містять відомості про обчислення та сплату податку. Інші відомості не можуть бути предметом податкової документації, і податкові органи не мають права вимагати від платника податків надання відомостей, не передбачених законодавством про оподатковування, або подання податкової документації до настання строків звітності. Обов'язок з податкової звітності покладається на платника податків, якщо законодавчим актом про оподатковування платник податку має обов'язок зі сплати податку [1, с. 354–358].

Безумовно, треба погодитися з тим, що обов'язок надання звітності притаманний, перш за все, платнику податків. Але це не виключає наявності відповідних зустрічних дій контролюючих органів. Саме таким чином будується регулювання надання та обробки податкової звітності в ході камеральної податкової перевірки. При здійсненні камеральних перевірок в основному перевіряються пра-

вільність заповнення декларацій і звітів, правомірність використання податкових пільг, відповідність звітних показників, представлених платником податків, службовців підставою для обчислення і сплати податку, інших документів про діяльність платника податків, які є у податкового органу [4]. За підсумками проведення камеральної перевірки можуть бути застосовані санкції або здійснено донарахування податку. Платник податку або податковий агент зобов'язаний давати пояснення, надавати додаткові відомості й документи в ході камеральної перевірки, але тільки ті, які містять відомості, що підтверджують правильність і своєчасність обчислення та сплати податків і зборів [1, с. 509–510].

Однією з центральних складових конструкції податкової звітності є поняття, зміст, форми податкових документів, якими й закріплюється система звітних показників. До документів податкової звітності відносять: податкові декларації; розрахунки по податках; податкові повідомлення; розрахункові відомості; звіти; довідки; книги обліку доходів і видатків; податкові картки фізичних осіб; картки особового рахунка платників податків та інших видів документів, пов'язаних з визначенням об'єкта оподаткування, податкової бази, обчисленням сум податків і зборів [2, с. 344]. У вузькому змісті поняття «податкова звітність» являє собою сукупність податкових документів, що фіксують обчислення податку й визначення суми, що підлягає до сплати. Податкові документи складаються з чотирьох груп [3, с. 309–313].

1. Розрахунково-декларативна документація – документи, у яких фіксуються податкові розрахунки й суми податків. Щодо кожного податку існує єдиний розрахунковий документ, що надається платником податків у податковий орган у встановлений законодавством строк. У розрахунково-декларативних документах указуються строки, база оподаткування, податкові пільги, розмір податкового окладу.

2. Довідкова документація – документи, що містять довідкові відомості, які деталізують дані для обчислення податків, що розшифровують або обґрунтовують податкові розрахунки. Подібна документація ділиться на: документи, необхідні для обчислення податків; документи довідкового характеру, що не впливають на обчислення сум податків.

3. Облікова документація – документи, що являють собою зведені форми податкового обліку. Так, первинні документи бухгалтерського обліку, накопичуючись і систематизуючись у податковому обліку,

підлягають узагальненню за певний період. Після цього у згрупованому вигляді документи визначають суму податків, що підлягають внесенню в бюджети.

4. Податкові повідомлення – документи, що направляються податковими органами платникам податків і містять відомості про строки й суми податку, який підлягає сплаті (або доплаті). Уперше у СРСР з'явилися повідомлення в 1934 році, які змінили так звані окладні аркуші з сільськогосподарського податку.

Найважливішою формою податкової документації є податкова декларація. Найпоширенішою формою повідомлення відомостей з метою оподаткування є надання їх письмово на бланках, які видаються безкоштовно податковими органами. У спеціально передбачених випадках відомості можуть надаватися на дискеті або іншому носії, що допускає комп'ютерну обробку. Здебільшого податкова декларація має характер податкового розрахунку, відповідно до якого платник податку вчасно сплачує податок.

Список використаної літератури

1. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права: в 6 т. – Х.: Легас; Право, 2005.
Т. III: Учение о налоге. – 2005.
2. Кустова М. В. Налоговое право России. Общая часть: учебник / Кустова М. В., Ногина О. А., Шевелева Н. А.; отв. ред. Н. А. Шевелева. – М.: Юристъ, 2001.
3. Налоги и налоговое право: учебное пособие / [под ред. А. В. Брызгалина]. – М., 1997.
4. Налоговый кодекс Российской Федерации. Часть первая // Собрание законодательства Российской Федерации. – 1998. – № 31. – Ст. 3824.